

INTRODUCTION

The last two centuries have been characterised by continual technological revolution and expansion of the boundaries of art, including with regard to using the expression of new materials or those which have so far been considered useless in the work of an artist. The artists' pursuits are also often directed towards unusual and surprising combinations of previously used materials.

Almost simultaneously, new areas of artistic activity have emerged, limiting the importance of material artefacts in favour of ephemeral activities on the borderline between arts, which also include realisations within the scope of the so-called 'new media'.

At the same time, the expansion of cultural processes leading to the gradual disappearance of historical thinking and blurring of traditional conventional meanings, also connected with the materials used in art, is accompanied by the birth of a new symbolism of modernity.

All these phenomena are reflected in the current of artistic creation inspired by metaphysics, including in sacred and religious art. They have been noticed by the institutional Church and have met with approval to a large extent, expressed in the decisions of the Second Vatican Council, in documents concerning the Church and in statements by popes and theologians.

The articles published in the previous volume of "Sacrum et Decorum" drew attention to the subject matter relating to the area of research involving the above-mentioned processes. The present volume is a continuation of the previously indicated themes.

The text by Karol Klauza discusses the value of beauty and contemporary art from the perspective of a theologian and philosopher. References to classical Christian metaphysics in the works of Christos Mandzios, an artist functioning on the borderline of various artistic disciplines, are discussed in the text by Renata Rogozińska, who selected from the rich oeuvre of the professor of the Academy of Fine Arts in Wrocław works created by the artist over a dozen years at the turn of the 20th and 21st centuries. Grażyna Ryba's article cites examples indicating a search in contemporary sacred art for new forms of expression and symbolism connected with traditional materials – bronze and glass – in relation to shaping the boundary space in the area of the church entrance.

WPROWADZENIE

DOI: 10.15584/setde.2021.14.1

Ostatnie dwuwiecze charakteryzuje permanentna rewolucja technologiczna i poszerzanie granic sztuki, także w zakresie wykorzystania ekspresji nowych tworzyw bądź takich, które dotychczas uznawano za nieprzydatne w pracy artysty. Poszukiwania twórców bywają też ukierunkowane na nietypowe, zaskakujące zestawienia wykorzystywanych już wcześniej materiałów.

Niemal równolegle wyodrębniły się nowe obszary działalności artystycznej, ograniczające znaczenie materialnych artefaktów na rzecz ulotnych działań na pograniczu sztuk, które obejmują też realizacje z zakresu tak zwanych „nowych mediów”.

Jednocześnie ekspansji procesów kulturowych prowadzących do stopniowego zaniku myślenia historycznego i zacierania tradycyjnych znaczeń umownych, wiązanych również z materiałami wykorzystywanymi w sztuce, towarzyszą narodziny nowej symboliki współczesności.

Wszystkie te zjawiska znajdują odzwierciedlenie w nurcie twórczości artystycznej o inspiracjach metafizycznych, także w sztuce sakralnej i religijnej. Zostały one dostrzeżone przez Kościół instytucjonalny i spotkały się w dużej mierze z aprobatą, wyrażoną w postanowieniach Soboru Watykańskiego II, dokumentach okołosoborowych oraz w wypowiedziach papieży i teologów.

Artykuły zamieszczone w poprzednim tomie „Sacrum et Decorum” zwróciły uwagę na tematykę odnoszącą się do obszaru badań obejmujących wspomniane procesy. Obecny tom stanowi kontynuację zasygnalizowanych uprzednio wątków.

Tekst Karola Klauzy podejmuje rozważania na temat wartości piękna i sztuki współczesnej z perspektywy teologa i filozofa. Odniesienia do klasycznej metafizyki chrześcijańskiej w twórczości Christosa Mandziosa, twórcy funkcjonującego na pograniczu różnych dyscyplin artystycznych, prezentuje tekst Renaty Rogozińskiej, która z bogatego dorobku profesora wrocławskiej Akademii Sztuk Pięknych wybrała prace wykonane przez artystę na przestrzeni kilkunastu lat z przełomu XX i XXI wieku. W artykule Grażyny Ryby przytoczono przykłady wskazujące na poszukiwania we współczesnej sztuce sakralnej nowych form ekspresji i symboliki związanej z tradycyjnymi materiałami – brązem i szkłem, w odniesieniu do kształtowania przestrzeni granicznej w strefie wejścia do świątyni.

W dziale „Materiały” zamieszczono tekst Zofii Szot, w którym autorka dokonuje analizy cyklu pasyjnego lwowskiego artysty Danyły Mowczana. Twórca ten eksperymentuje z zastosowaniem akwareli w celu wyrażenia treści zarezerwowanych dla tradycyjnych form i technik malarstwa ikonowego. Dział „Miscellanea” zawiera tekst Macieja Zychowicza, rzeźbiarza, który snuje rozważania na temat materii i materiału w sztuce sakralnej z perspektywy artysty i swoich doświadczeń z realizacji własnych koncepcji aranżacji wnętrz kościelnych.

W bieżącym tomie „Sacrum et Decorum” zainicjowano też nowy wątek, w zasadzie nieobecny dotychczas w dyskursie współczesnej historii sztuki, jest nim zagadnienie obecności problematyki twórczości sakralnej w nauczaniu artystycznym na poziomie szkoły średniej. Wprowadza go artykuł Małgorzaty Kierczuk-Macieszko, która omawia obiekty rzeźbiarskie o tematyce religijnej zrealizowane w ostatnich dziesięcioleciach w kręgu pracowników, uczniów i absolwentów Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych im. C.K. Norwida w Lublinie.

Wydanie zamyka wspomnienie autorstwa Stanisława Sobolewskiego poświęcone zmarłemu niedawno profesorowi Stanisławowi Rodzińskiemu, wybitnemu twórcy sztuki sakralnej, który był także członkiem Rady Programowej naszego pisma.

Redakcja

The section “Materials” contains a text by Zofia Szot, in which the author analyses the passion cycle of the Lviv-based artist Danylo Movchan. This artist experiments with the use of watercolour in order to express content reserved for traditional forms and techniques of icon painting. The Miscellanea section includes a text by Maciej Zychowicz, a sculptor, who reflects on the subject of matter and material in sacred art from the perspective of the artist and his experiences in realising his own concepts for the arrangement of church interiors.

The current volume of “Sacrum et Decorum” also introduces a new theme, hitherto virtually absent from the discourse on contemporary art history, namely the presence of sacred art in secondary school art teaching. It is introduced by an article by Małgorzata Kierczuk-Macieszko, who discusses religious sculpture objects made in recent decades by teaching staff members, students and graduates of the C.K. Norwid Secondary State School of Fine Arts in Lublin.

The issue closes with Stanisław Sobolewski’s tribute dedicated to the recently deceased Professor Stanisław Rodziński, an outstanding creator of sacred art, who was also a member of the Academic Board of our journal.

The editors

Translated by Monika Mazurek